

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.402/2016/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek -a dr. Fábián Bernadette ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. február 18. napján kelt 15.P.21.590/2015/22. számú ítélete ellen a felperes 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja az alábbiak szerint.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperes részére az **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú Toyota Auris típusú gépjármű törzskönyvét.

A felperes által a Magyar Államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 140 400 (egyszáznegyvenezer-négyszáz) Ft-ra leszállítja, míg az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 45 400 (negyvenötezer-négyszáz) Ft-ra felemeli.

A felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 130 000 (egyszázharmincezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek a másodfokú eljárással kapcsolatos költségeiket maguk viselik.

A feljegyzett 56 000 (ötvenhatezer) Ft fellebbezési eljárási illetékből a felperes 8000 (nyolcezer) Ft-ot, az alperes 48 000 (negyvennyolcezer) Ft-ot köteles megfizetni a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A peres felek 2008. július 9. napján **(szerződés száma)**. számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 3 000 000 Ft kölcsönt folyósított a felperesnek az **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú Toyota Auris 1,4 Aquatis

típusú gépjármű vételárának finanszírozása céljából. Az egyedi kölcsönszerződésben a felek a mértékadó devizanemet svájci frankban, a teljes hiteldíjmutatót 12,62 %-ban határozták meg. Rögzítették továbbá a havi törlesztő részletek összegét és esedékességét, valamint az összes törlesztő részlet összegét, ez utóbbit 4 615 400 Ft-ban. A kamat és az árfolyamváltozás (a kamatváltozás I. és a kamatváltozás II.) elszámolásának módjaként ún. normál deviza konstrukcióban állapodtak meg.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó **(üzletszabályzat jelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - a jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

- I.6.: „Normál deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II-t a Kölcsönbeadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.”.

- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”

- I.18.e.: „Mértékadó kamatláb: Amennyiben a mértékadó devizanem egyéb (nem forint), úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanem három havi időtartamra jegyzett, a Reuters Monitor megjelölt oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (három havi LONDON InterBank Offered Rate-LIBOR)

- I.22.: „Árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam”

- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által fogantatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”

- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján”

- I. 25.: „Kamatváltozás:

a) Kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzügyi piacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralévő törlesztő részletek összegét érintő kamatkülönbözet.

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam / mértékadó árfolyam) - 1.

c) Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): A kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelte - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének esetén szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.”

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9.: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”

- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és a Euró

keresztárfolyamának változása."

- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg".

A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a peres felek a kölcsön visszafizetésének biztosítására - felfüggesztő feltétellel - adásvételi szerződést kötöttek és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontjában rögzítették, hogy a hitelező (az alperes) a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig a kölcsönbevevő (felperes) a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 6. pontjában a felek az alperes javára alapított vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki.

Az alperes a kölcsönszerződés alapján a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) szerinti elszámolást elkészítette, abban az üzleti kamatláb induló mértékét 11,80 %-ban határozta meg. Az elszámolást a felperesnek megküldte, az felülvizsgálnak minősül.

A felperes keresetében - a kölcsönszerződés teljes illetve részleges érvénytelenségére alapítottn - kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2 340 669 Ft megfizetésére, valamint az **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására. A szerződés egésze érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés a., b., c., d. és e. pontjaiban foglaltakra alapította. Előadta, az egyedi kölcsönszerződés nem tartalmazza a kölcsön és a havi törlesztő részletek devizában meghatározott összegét, a kamat éves százalékos értékét, az alperes által felszámítható költségeket és azokat a feltételeket sem, amelyek mellett az alperes a hiteldíjat egyoldalúan módosíthatja. Álláspontja szerint az Üsz. I.25.a. és b. pontjai szerinti rendelkezések „átláthatatlanok, homályosak", nem az árfolyamváltozásra, hanem a kamatváltozásra vonatkoznak. Sem e kikötésekből, sem az Üsz. egyéb rendelkezéseiből nem állapítható meg, hogy a deviza árfolyamának változásából fakadó összes teher őt, mint adóst terheli. Állította, a szerződéskötéskor az árfolyamkockázatról nem kapott megfelelő tájékoztatást.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy az ennek keretében elvégzendő elszámolás szerint a kölcsön tőkeösszegevel és annak az Üsz-ben meghatározott LIBOR kamatával számolva 3 051 924 Ft-tal tartozott az alperesnek, s mivel ténylegesen 5 392 593 Ft-ot teljesített, a különbözetként jelentkező 2 340 669 Ft túlfizetése keletkezett.

Hivatkozása szerint érvénytelen az opciós szerződés 4. pontja is, így egyrészt ez okból, másrészt a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítésére figyelemmel köteles az alperes a törzskönyv kiadására.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a szerződés bármely pontja a felperes által megjelölt okból érvénytelen lenne. Hangsúlyozta, a felek között létrejött szerződés deviza alapú szerződés, az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség teljesítésére a felperes az üzletszabályzat V.6. pontjában vállalt kötelezettséget. Nem vitatta, hogy a kamat éves százalékos értéke a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan nem került meghatározásra. Érvelése szerint azonban ez a hiány orvosolható, ugyanis az összes törlesztő részlet összegéből kivonva a kölcsön összegét, a különbözet adja az összes kamattörlesztést, ebből pedig kifejezhető a kamat százalékos értéke, így a kamatláb meghatározásának hiánya, mint érvénytelenségi ok az 1959-es

Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján kiküszöbölhető. Erre figyelemmel kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását azzal, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke 11,80 %.

Álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének az opciós szerződéstől független, atipikus biztosítéka, amely alapján a törzskönyvet nem köteles kiadni mindaddig, amíg az alperes a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul ki nem egyenlíti.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a peres felek között 2008. július 9. napján létrejött **(szerződés száma)** számú kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat mértékét évi 11,80 %-ban határozta meg. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételeket rögzítő **(üzletszabályzat jelölése)**. számú gépjármű-hitelezési tevékenységre vonatkozó Üzletszabályzat IV.7. pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 167 600 Ft, az alperest 9400 Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte, és a felperest marasztalta az alperes 145 000 Ft perköltségében.

Határozatának indokolásában megállapította, hogy a perbeli szerződés deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződés. A Kúria 6/2013. PJE határozatának indokolására utalva hangsúlyozta, a szerződés létrejöttét illetve érvényességét nem befolyásolja az a körülmény, hogy abban a kölcsön és a törlesztő részletek svájci frankban kifejezett összege nem került rögzítésre. Alaptalannak találta azt a hivatkozást is, hogy a szerződés az ügyleti kamatban való megállapodás hiányában nem jött létre. Kifejtette, a kamat nem csak akkor tekinthető meghatározottnak, ha azt a felek összességében vagy százalékos formában feltüntetik a szerződésben, hanem akkor is, ha a számítási módját megjelölik, ez pedig a perbeli esetben megtörtént. Megállapította ugyanakkor, hogy miután a szerződés nem tartalmazza a kamat éves százalékos értékét, az a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis, a szerződés azonban e tartalmi hiányosság ellenére is teljesíthető, mindez csupán a szerződés részleges érvénytelenségét vonja maga után. Az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezményét illetően kiemelte, elsődlegesen az érvénytelenség okának kiküszöbölésével a szerződés érvényessé nyilvánítása a cél, amely jogkövetkezményt a perbeli esetben alkalmazhatónak ítélte, álláspontja szerint ugyanis az induló ügyleti kamat mértéke a szerződésből aggálytalanul megállapítható. E tekintetben elfogadta az alperes számítását és magyarázatát. Utalt arra, a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv) alapján végzett törvényi elszámolás az alperesi számítással egyezően határozta meg az induló ügyleti kamatlábat 11,80 %-ban, a felülvizsgált elszámolás adatait pedig a felperes a jelen perben nem teheti vitássá.

Kifejtette, a felperes által megjelölt szerződési feltételek (Üsz.I.25.a., b., I.27.) - a felperesi állásponttal szemben - nem biztosítanak az alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot.

Rámutatott, a szerződés „mértékadó devizanem CHF” kitétele illetve az Üsz. I.17. pontjának fogalom-meghatározása annak kifejezésre juttatása, hogy a perbeli szerződés deviza alapú, e szerződéstípus pedig a 6/2013. PJE határozat 2. pontjában foglaltakra figyelemmel nem érvénytelen. Alaptalannak ítélte azt a felperesi hivatkozást is, miszerint a szerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos alperesi tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen. Kiemelte, az Üsz. V.6. pontjából a felperes számára felismerhető lehetett, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár, az őt terhelő, és az is, hogy annak nincs felső határa. Utalt arra, a felperes személyes előadása szerint nem kérte, hogy a szerződés tartalmát áttanulmányozhassa, illetve hogy azt pénzügyi vagy jogi szakemberrel megbeszélje, így az árfolyamváltozásra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége a 2/2014. PJE 1. pontja alapján nem vizsgálható. Részletesen kifejtett indokai szerint az üzletszabályzat IV.7. pontjának érvénytelenségére a felperes helytállóan hivatkozott, míg a kereset tárgyát képező további szerződési feltételek érvénytelenségét nem találta megállapíthatónak.

Elfogadta az alperes védekezését, amely szerint a törzskönyv hitelező általi birtokban tartása az opciós szerződéstől független, atipikus, önálló biztosíték, amely alapján a hitelező mindaddig jogosult a törzskönyv birtokban tartására, ameddig a kölcsönbevevő a szerződésből eredő

valamennyi kötelezettségét nem teljesíti, s miután ennek megtörténtét nem találta bizonyítottnak, a törzskönyv kiadása iránti keresetet is alaptalannak minősítette. Nem osztotta azt a felperesi álláspontot sem, hogy az opciós szerződés 4. pontja érvénytelen. Érvélese szerint ugyanis annak helyes értelmezése szerint a vételi jog a szerződés aláírásától számított 5 év elteltével mindenképpen megszűnik. Egyetértett viszont a felperessel abban, hogy az Üsz. IV.7. pontja a Ptk. 374. § (2) bekezdésében rögzített kógens rendelkezésbe ütközik, s ezért semmis.

A felperes fellebbezésében kérte, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az ítélőtábla kötelezze az alperest az **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének kiadására és 100 000 Ft túlfizetés visszafizetésére. Fellebbezésének indoka szerint a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiban írt tartalmi elemek (a kölcsön és a törlesztő részletek deviza összege, a kamat éves százalékban kifejezett értéke) hiánya és a THM helytelen meghatározása miatt elsődlegesen létre nem jöttek minősül, másodlagosan érvénytelen. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 213. § (1) bekezdésében és az 1959-es Ptk. 241. §-ában foglaltakat, mert erre irányuló kereseti kérelem hiányában módosította a szerződést olyan mértékű ügyleti kamatot határozva meg, amely mellett a szerződést meg sem kötötte volna. Megsértette továbbá a DH2 tv. 37. §-ában foglaltakat, mert úgy alkalmazott jogkövetkezményt, hogy nem állapította meg a szerződés érvénytelenségét. Vitatta az elsőfokú ítéletben meghatározott ügyleti kamat mértéket is. Utalt arra, a közérdekű perben a bíróság érvénytelenné nyilvánította az Üsz.V.5. és V.7. pontját, amely alapján az alperes az egyedi szerződéstől eltérően más költségeket is kiterhelhet. Kifejtette, mivel a szerződés érvénytelen a kamat feltüntetésének hiánya miatt, nem lehet érvényes a THM-re vonatkozó rendelkezése sem, ami a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján alapozza meg a semmisséget. Fenntartotta azt a véleményét, hogy a szerződés nem tartalmaz az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást. Megítélése szerint ettől eltérő álláspont esetén is legfeljebb az állapítható meg, hogy az árfolyamkülönbség maximum 25 %-os mértékig terhelheti, mivel az Üsz. I.23. pontja az ilyen mértéket elérő árfolyam-emelkedést minősítette rendkívülinek. Álláspontjának alátámasztásaként a 2008/48. EK irányelvre és a III/773/2015.AB határozatra hivatkozott. E szempontok figyelembevételével levezetett számításai szerint túlfizetése áll fenn az alperessel szemben.

A törzskönyv kiadására irányuló követelésének jogalapjaként továbbra is azt jelölte meg, hogy érvénytelen az opciós szerződés - helyesen - 4. pontja, valamint hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul kiegyenlítette.

A másodfokú tárgyaláson - írásban benyújtott fellebbezési kérelmének teljesíthetősége hiányában - kérte az alperes javára megítélt perköltség mérséklését.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezésének fenntartásával.

A fellebbezés **részben alapos.**

A Pp. 247. § (2) bekezdése alapján a fellebbezési illetőleg a csatlakozó fellebbezési kérelmet az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel illetőleg csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni.

A jelen perben a felperes csak a másodfokú eljárásban támadta az elsőfokú ítéletnek az alperes javára megítélt perköltség összegére vonatkozó rendelkezését. E nyilatkozata a fellebbezés kiterjesztéseként értelmezendő, következésképp a hivatkozott jogszabályi rendelkezések értelmében ennek érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek a kölcsönszerződés létrejöttéhez

szükséges lényeges feltételekben megállapodtak. Az ítélet tábla osztja azt az álláspontját is, hogy a felperes által felhozott okok közül kizárólag az ügyleti kamat éves százalékos értéke szerződésben való rögzítésének hiánya miatt és az üzletszabályzat IV.7. pontját illetően állapítható meg a szerződés részleges érvénytelensége. Helyesen vont le az elsőfokú bíróság a részleges érvénytelenség jogkövetkezményeit is akként, hogy az érvénytelen szerződési feltételekre az alperes jogot nem alapíthat, a szerződés az érintett feltételek figyelmen kívül hagyásával köti a peres feleket, míg az ügyleti kamatláb megjelölésének elmaradásából eredő érvénytelenségi ok e hiányosság pótlásával kiküszöbölhető.

A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítélet tábla - az elsőfokú bíróság határozatának indokait részben módosítva, illetve kiegészítve - az alábbiakat kívánja kiemelni.

A kölcsön összege és a törlesztő részletek CHF-ben való meghatározásának hiánya.

A jelen ügyben alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 205. § (2) bekezdése értelmében a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Visszterhes szerződés esetén mindenképpen lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. Kölcsönszerződésnél - az 1959-es Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint - a hitelező által nyújtott szolgáltatás a szerződésben meghatározott pénzösszeg adós rendelkezésére bocsátása, az adóst terhelő ellenszolgáltatás pedig a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése. Ennek megfelelően a kölcsönszerződés létrejöttéhez a feleknek meg kell állapodniuk egyrészt a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében, másrészt az adós visszafizetési kötelezettségében. Ez utóbbi meghatározásának egyik lehetséges módja az adós által teljesítendő törlesztő részletek számának, összegének és esedékességének megjelölése.

A peres felek szerződése - amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította - deviza alapú kölcsönszerződés, amelynek lényege, hogy a szerződés tárgya, vagyis a hitelező által folyósítandó kölcsön összege és az adós tartozása, azaz a törlesztő részletek összege egyaránt devizában kerül meghatározásra, így az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban került sor, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól, a kirovó pénznem deviza, a lerovó pedig forint. A felek a szerződés megkötésekor a kölcsönösszeg devizában való meghatározása során két módot választhatnak: vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összegszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forint összeg kerül az adós részére átadásra), vagy azt a forint összeget jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. Mindkét mód alkalmas a kirovó tartozás egyértelmű meghatározására (6/2013 Polgári jogegységi határozat III/1. pont).

A felperes álláspontjától eltérően tehát nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege devizában meghatározva tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok a szerződés rendelkezései alapján kiszámíthatók. Ezzel egyezően foglalt állást a Kúria az elsőfokú ítélet meghozatalát követően hozott 1/2016. Polgári jogegységi határozatában, amelynek 1. pontja rögzíti, a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelményeknek, ha az írásba foglalt szerződés - ide értve az annak szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A jelen esetben az egyedi szerződés egyértelműen rögzíti a lerovó pénznemben, azaz forintban folyósítandó kölcsön

összegét, az Üsz. I.24. pontja alapján pedig pontosan kiszámítható, hogy ennek alapján a kirovó pénznemben, CHF-ben milyen összegű tartozása keletkezett a felperesnek. Ez irányadó a törlesztő részletek tekintetében is (1/2016. számú PJE 2. pont). Minderre figyelemmel bár nem számszerűen, de a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározásra került a kölcsön és a törlesztő részletek összege devizában is, így a szerződés megfelel a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjában előírt követelménynek, hiszen tartalmazza a szerződés tárgyát (a kölcsön összegét), a törlesztő részletek számát, összegét, és a törlesztési időpontokat is.

Az ügyleti kamatban való megállapodás hiánya

A fentebb már indokoltak szerint a kölcsönszerződés létrejöttéhez nélkülözhetetlen az ellenszolgáltatásnak, azaz az adós visszafizetési kötelezettségének meghatározása, amelynek bankkölcsönszerződés esetén tartalmaznia kell a folyósított kölcsönösszeg kamatát is az 1959-es Ptk. 523. § (2) bekezdése értelmében. Tény, hogy a felperes által fizetendő ellenszolgáltatás szerződésben meghatározott induló mértéke, azaz a törlesztő részletek összege meghaladja a kölcsön összegét, ez pedig igazolja az ügyleti kamatban való megállapodást. Mindezt nem érinti, hogy a törlesztő részletek a tőkén és a kamaton felül esetlegesen egyéb, az adós részéről teljesítendő fizetési kötelezettségeket is tartalmaznak. Ettől eltérő kérdés, hogy a Hpt. 213 § (1) bekezdés c) pontja alapján a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések esetében nem mellőzhető a kamat éves százalékos értékének szerződésben való feltüntetése. Ennek elmulasztása azonban nem a szerződés létrejöttét, hanem a jogszabályi rendelkezés alapján annak semmisségét eredményezi. Nincs jelentősége annak, hogy ebből a hiányosságból fakadó érvénytelenségi ok a szerződés egészének semmisségét, vagy csupán annak részleges érvénytelenségét eredményezi. Mivel az érvénytelenség oka egy hiányosság, nyilvánvalóan nem alkalmazható ugyanis az érvénytelenségnek az a legalapvetőbb következménye, hogy az érvénytelen szerződéshez (szerződési feltételhez) joghatás nem fűződik, arra jogosultságot, vagy követelést alapítani nem lehet. A kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányából eredő érvénytelenség esetén az érvénytelenség 1959-es Ptk. 237. §-ában meghatározott „további” jogkövetkezményei alkalmazhatók, ennek megfelelően - a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) hatálya tartozó szerződések, így a perbeli kölcsönszerződés esetében - a körülményektől függően sor kerülhet a szerződés hatályossá, vagy érvényessé nyilvánítására (DH2 tv. 37. § (1) bekezdés). Ennek az érvénytelenségi oknak a jogkövetkezményét azonban maga a jogalkotó rendezte a DH2 tv.-ben előírt ún. felülvizsgált elszámolás szabályainak megalkotásával. A pénzügyi intézményeknek ugyanis az általuk kötelezően elvégzendő elszámolást a DH2 tv. 16. § (2) bekezdése értelmében a Magyar Nemzeti Bank elnökének a DH2 tv. felhatalmazása alapján kiadott rendeleteiben (42., 54. és 55/2014 MNB rendelet) meghatározott tartalommal és formában kellett elkészíteniük. Az érintett MNB rendeletekből megállapíthatóan az elszámolásnak egyebek között tartalmaznia kellett a kölcsön induló kamatlábát, amelyet a részletes elszámolásban tüntettek fel a pénzügyi intézmények. A fogyasztó a pénzügyi intézmény által készített - az ügyleti kamatláb meghatározására is kiterjedő - elszámolás felülvizsgálatát a DH2 tv. 18-28. §-aiban meghatározott módon, határidőn belül és eljárások keretében vitathatta. Ha ezzel a lehetőséggel nem élt, vagy ha a kifogása jogerősen elbírálásra került, az elszámolás felülvizsgálatnak minősül, és a DH2 tv. 29. §-a értelmében annak eredménye a továbbiakban más polgári eljárásban nem vitatható. Mindez azt jelenti, hogy az induló kamatláb felülvizsgált elszámolás során történő meghatározásával az érvénytelenség oka elhárult, és ezáltal a szerződés „érvényessé vált” (konvalidálódott - 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont), s miután a felülvizsgált elszámolásra az „érvényessé vált szerződési tartalomnak megfelelően került sor, az érvénytelenség anyagi jogi jogkövetkezményeinek levonása teljes körűen - a továbbiakban nem vitatható módon - megtörtént, attól utóbb a bíróság sem térhet el. Mindebből következően az ügyleti kamat éves százalékos értéke

megjelölésének hiánya miatti érvénytelenség jogkövetkezményének levonására irányuló kereset elbírálása során a bíróságnak vizsgálnia kell, sor került-e az elszámolás bíróság általi felülvizsgálatára a DH2 tv. 26-28. §-ai alapján. Ha igen, a jogkövetkezmény levonására irányuló igény ítélt dolog. Ha nem, az érvénytelenség 1959-es Ptk. 237. §-ában megjelölt jogkövetkezményei közötti választás lehetősége arra korlátozódik, hogy a bíróság érvényessé nyilvánítsa a szerződést azzal, hogy az érvénytelenség okának kiküszöbölése körében lényegében csupán rögzíti annak eredményét, ahogy maguk a felek orvosolták a szerződés hibáját.

Itt utal az ítélet tábla arra, téves az alperesnek az a fellebbezési hivatkozása, miszerint az alperes által a DH2 tv. alapján elkészített elszámolásban megjelölt induló kamatmértéket nem vitathatta. A DH2 tv. 18. § (1) bekezdése anélkül tette lehetővé a fogyasztó számára a pénzügyi intézmény által számára megküldött elszámolás vitatását, hogy e tekintetben bármiféle korlátot írt volna elő, következésképpen a fogyasztó panasszal élhetett mind az elszámolás alapjául vett adatok - köztük az induló ügyleti kamatláb -, mind az elszámolás eredménye tekintetében.

Jelen esetben a perbeli kölcsönszerződés fentiek szerinti felülvizsgált elszámolása nem vitásan megtörtént, annak során az alperes - a felperes által a keresetlevélhez csatolt részletes elszámolás adatait tartalmazó okiratból megállapíthatóan - az induló ügyleti kamatlábat 11,8 %-ban határozta meg, s miután a felperes ezt a kamatmértéket - a fent részletezettek szerint - ráutaló magatartással elfogadta, ennek az ügyleti kamatlábnak a bíróság általi megjelölésével pótolható a szerződés érvénytelenségéhez vezető hiányosság. Mivel a hiányzó kamatláb meghatározásával az érvénytelenség oka elhárul, ily módon a szerződés érvényessé nyilvánítható. Az elsőfokú bíróság más okfejtés alapján ugyan, de végeredményét tekintve helyesen vonta le az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Annak nincs jelentősége, hogy a felperes nem kérte az érvényessé nyilvánítást és az is közömbös, hogy az alkalmazott jogkövetkezmény mennyiben felel meg egyik, vagy másik fél érdekeinek. Ha a fél az érvénytelenségi perben az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonását kéri, a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezményei közül melyiket alkalmazza. Ennek egy korlátja van, nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (Legfelsőbb Bíróság: Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 7. pont).

A kifejtettek alapján nem volt tehát akadálya annak, hogy a felülvizsgált elszámolás keretében megállapított kamatérték meghatározásával a bíróság a szerződést érvényessé nyilvánítsa.

A bíróság a szerződés érvényessé nyilvánítása során lényegében valóban módosítja, illetve kiegészíti a felek szerződését annak érdekében, hogy az érvénytelenségi okot, illetve az az által előidézett érdeksérelmet kiküszöbölje, ennek a módosításnak a jogszabályi alapja azonban - a felperes hivatkozásával ellentétben nem az 1959-es Ptk. 241.§-a, hanem a 237. §-a, ezen túl a perbeli esetben a DH2 tv. 37. §-a, ezért alaptalan a felperesnek az a fellebbezési érvelése, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az 1959-es Ptk. 241. §-ában foglaltakat.

THM „helytelen” meghatározása

A felek szerződése rögzíti az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, ezért megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában írtaknak. Ha a teljes hiteldíjmutató nem az ügylet tényleges terheit mutatja, az nem a szerződés semmisségét eredményezi, hanem akarati hiba miatt (1959-es Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdés) a szerződés megtámadására adhat alapot. A felperes azonban jelen perben erre

alapítottna a szerződést nem támadta meg.

Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya

A felperes fellebbezésében változatlanul arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan az alperestől tájékoztatást nem kapott, emiatt a szerződés egésze érvénytelen. A 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Jelen ügyben a kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat V.6. pontja alapján a felperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Ezen túl a szerződés egyéb rendelkezései, így az egyedi szerződés „mértékadó devizanem CHF” és „normál deviza konstrukció” kitétele is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztő részletek összege változhat a futamidő során. Az üzletszabályzat I.17., I.22., I.24. és I.25.b. pontjainak együttes értelmezése eredményeként pedig egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, illetőleg hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma (17. pont), a mértékadó árfolyam (24. pont), az árfolyamváltozás kiszámításának képlete (25.b. pont) és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszövegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „kamatváltozás II.” szövegrész után zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. E rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat. Ebből a fogalom-meghatározásból ugyanakkor - az 1959-es Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezéssel - nem vonható le az a következtetés, hogy az árfolyam-különbözetből eredő fizetési kötelezettség legfeljebb 25 %-kal terheli a felperest.

A fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel a kölcsönbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszútávra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889), tanulmányozza át a szerződést, szükség

esetén az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (6/2013. PJE). Ha a felperes kellő figyelmességgel és körültekintéssel elolvasta volna az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, úgy az előzőekben megjelölt szerződési rendelkezések alapján fel kellett volna ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. A felperes azt adta elő, nem kért lehetőséget arra, hogy a szerződési tartalmat áttanulmányozhassa, illetve pénzügyi szakemberrel vagy jogással annak tartalmát egyeztesse, a fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettség körében azonban erre alappal nem hivatkozhat.

Itt utal az ítélet tábla arra, a jelen fellebbezési eljárás tárgya a fentiekben megjelölt kötelező tartalmi elemek hiánya miatt a kölcsönszerződés létre nem jötte illetve érvénytelensége valamint az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételek érvénytelensége. Az Üsz. V.5. és a V.7. pontja alapján a költségek kiterhelhetőségének a kérdése a létrejött és érvényes szerződés teljesítésével összefüggésben merülhet fel, az erre alapított elszámolás azonban nem tárgya a pernek, ezért e fellebbezési hivatkozás megalapozottságát az ítélet tábla nem vizsgálhatta.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta döntése során az Alkotmánybíróság III/773/2015. számú határozatában és a Kúria 2/2014 Polgári jogegységi határozatában foglaltakat. A III/773/2015. AB határozat tárgya a Kúria 2/2014.PJE határozat rendelkező részének 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indokolás III/1. pontja alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés volt, amelyet az Alkotmánybíróság alaptalannak ítélt és elutasított. Ez azt jelenti, a jogvita elbírálása során irányadónak tekintendő a polgári jogegységi határozat, amelyre egyébiránt a felperes fellebbezését maga is alapította. Az elsőfokú bíróság - a fent részletezettek szerint - a jogegységi döntésben foglalt iránymutatás helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

A felperes által a fellebbezése kiegészítésében hivatkozott 2008/48.EK irányelv rendelkezéseit a magyar jogba a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. tv. (a továbbiakban: Fnyh.tv.) ültette át. A törvénynek a jelen jogvita szempontjából releváns rendelkezéseit „A hitelezést megelőző tájékoztatás” című fejezet tartalmazza. A törvény 6. §-a - a 2008/48.EK irányelvben foglaltakat átvéve - pontokba szedve egzakt módon határozza meg az adatok és információk azon körét, amelyeket a hitelezőnek a hitelszerződés megkötését megelőző szakaszban meg kell adnia. A tájékoztatás célja, hogy a fogyasztó a különböző hitelszerződésekre vonatkozó ajánlatok összehasonlítása alapján a hitelszerződés megkötése tekintetében megalapozott döntést hozzon (Fnyh.tv. 6. § (2) bekezdés). Az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést sem a 2008/48.EK irányelv, sem az Fnyh.tv. nem tartalmaz, emellett a hitelező mulasztásához nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét.

A törzskönyv kiadása

A fentiekkel ellentétben a felperes megalapozottan támadja a törzskönyv kiadására irányuló keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést. Nem osztja az ítélet tábla az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosítéknak tekinthető. Kétségtelen, hogy az 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből

eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság. Mivel pedig az opciós szerződés - az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott megállapítása szerint - megszűnt, nincs az alperesnek jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. Az Üsz. alperes által hivatkozott IV/9. pontja - az opciós szerződés 5. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes és az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. Utal e tekintetben az ítélet tábla az 1959-es Ptk. szerződés értelmezésével kapcsolatos 207. § (1) és (2) bekezdésére, amely szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezéseivel a pontatlan, vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ennek megfelelően, ha az alperesnek a IV.9. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen, félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak teljes megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont az 1959-es Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja.

Mindezt figyelembe véve az Üsz. IV/9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt. Miután a kifejtettekre tekintettel az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, az ítélet tábla kötelezte az alperest annak kiadására.

Miután a felperes törzskönyv kiadására irányuló keresete megalapozottnak bizonyult, módosult a felek pervesztességének és pernyertességének az aránya, ezért az ítélet tábla a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét, valamint az államnak fizetendő eljárási illeték összegét ehhez igazodóan leszállította, míg az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét felemelte.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részének érintetlenül hagyása mellett a megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben

megváltoztatta.

A fellebbezési eljárás során a peres felek pervesztességének, pernyertességének arányát figyelembe véve a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján a peres felek részére megállapítható ügyvédi munkadíj mértéke megközelítőleg azonos, ezért az ítélőtábla akként rendelkezett, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik (Pp. 81. § (1) bekezdés). A másodfokú eljárásban felmerült és a felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett eljárási illetéket a peres felek pervesztességük, pernyertességük arányában kötelesek megfizetni az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján

alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

S z e g e d , 2016. június 15.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanóchné dr. Ocskó Erzsébet sk.. Lengyel Nóra sk.
előadó bírő táblabíró

táblabíró	
1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	26
27	28
29	30
31	32
33	34
35	36
37	38
39	40
41	42
43	44
45	46
47	48
49	50
51	52
53	54
55	56
57	58
59	60
61	62
63	64
65	66
67	68
69	70
71	72
73	74
75	76
77	78
79	80
81	82
83	84
85	86
87	88
89	90
91	92
93	94
95	96
97	98
99	100